

Előfizetési felhívás

a „Hortobágy“ 1863. évi július—decemberi folyamára.

Alólirt Egyletet e lap megindítására azon meggyőződés vezérlé, miszerint városunkban egy — a helyi érdekeket képviselő, s a vele azonos érdekű isz a vidék anyagi és szellemi haladását is figyelemmel kíséző hetilap létezése mulhatlanul szükséges.

A lap fentartásának szükségét, a közelebb átélt időszak eseményei mindinkább igazolván: ennek, a jövő fél évben, — habár némi áldozattal is, folytatását az egylet anyivalinkább elhatározá, mert épen ezen időszakban, midőn a gazdaszat, ipar és kereskedelem terén reánk annyi teendő vár, s a már felépülő díszes új színház megnyitásával, a szini ügy lendületét is alaposan remélheljük: városunk értelmisége, egy jól kezelt helyi közlönyt, csak a közérdek rovására nélkülözhetne.

Az alakjára nézve megnagyobbítandó lap rendes rovatait, mint eddig, úgy ezután is a gazdaszat, ipar, kereskedelem, nevelés, társadalmi élet, művészet, szépirodalom, s világismertetés körébe tartozó dolgozatok képezendik. Kiváló gondot fordít a szerkesztőség a helybeli s közel vidéki egyletek, s közintézetek működésére, üzleti mozzanatokra és mindent elkövet, hogy a lap, érdekes, mulatva oktató, s minél tartalmasabb legyen. — Iránya és szelleme, marad az eddigi.

Illésy György ur a szerkesztéstől visszalépvén: július 1-ső napjától kezdve, a lap további szerkesztését Sárváry Elek ur veendi át.

Megjelen a lap hetenkint egyszer, vasárnap, nagy ivréten, és bár alakja nagyobb terjedelmet nyer, az előfizetési díj, az eddigi marad; egy évre 6 frt.; fél évre 3 frt.; évnegyedre 1 frt 80 kr. Gyűjtőknek 10 egyszerre bejelentendett előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Hirdetések a lehető legjutányosabb ár mellett minden alak és terjedelemben közölletnek.

Minden, a lapra vonatkozó közlemény, vagy küldemény a „Hortobágy“ szerkesztősége vagy kiadóhivatalához (czeglédu. Kaffkaház) intézendő.

A kiadó egylet tisztelettel fölkéri a közügyek iránt érdeklélő olvasó közönséget s különösen Debreczen város ügyszerető lakosságát, hogy a nemes czélt méltányolva; a lap további életét, minél tömegesebb pártolással biztosítani sziveskedjék. — Debreczen. 1863. Június 12.

A debreczeni Szinügyegylet

mint a „Hortobágy“ kiadótulajdonosa.

A marhatenyésztés jövője Debreczenben.

Ha néhány évtizeddel visszatekintünk Debreczen gazdaszati multjába, úgy tapasztaljuk, hogy annak legfőbb tényezője a marhatenyésztés volt. Mily befolyással bírt ez, városunk lakosságának anyagi jóléte s fokonszintje vagyonsodására: alig kell említenünk. — Azóta más idők, más viszonyok válták fel a régieket s amint az évek változtak, mindinkább csökkent Debreczenben a marhatenyésztők száma; sőt azok is, kik a nemzetgazdaszat ez egyik legfontosabb ágát ernyedetlen szorgalommal üzik, arról valóán kénytelenek meggyőződni, hogy a régihez arányított, vagy azt felülmuló erőfeszítés után is, a marhatenyésztés után járó siker és haszon, hovatovább csekélyebb-csekélyebb kezdde lenni.

Legelőviszonyaink részletes taglalásába ereszkedni ezuttal szándékom nem lévén, csak annyit kell most érintenem, hogy az utóbbi idők folyamában nem kis mérvben korlátozott, sőt megszorított legelőhasznélvezet mellett, az égalji viszonyok sem kedvezőek a marhatenyésztésnek.

Nem alaptalan sokaknak azon aggodalma, hogy ily mostoha körülmények mellett, az eddig virágzott marhatenyésztés, Debreczenben és vidékén meg fog szünni. Pedig, ha városunk határainak terjedelmét s földtani előnyeiket tekintetbe vesszük: azon örvedetes meggyőződésre jutunk, hogy czélszerűbb, a jelenkor mezei gazdaszati ismeretei s kísérletei nyomán tett intézkedések után, a marhatenyésztés jövője a legszebb reményekre nyújt kilátást.

„Kárán tanul a magyar!“ ezt mondja egy régismert közpéldabeszéd. A jelen szomorú időviszonyok is megtaníták marhatenyésztőinket arra, hogy ne csak a termékeny, de a mindig bekövetkező terméketlen, szük évekre is kihasson figyelmök s a szükséges előintézkedést soha se hanyagolják el. Tegyük fel, hogy a nyári és őszi legeltetésre kedvező évszakok járnak; ez még épen nem elég arra, hogy a gazdának a kiteletetés miatti aggodalma teljesen megszünjék; mert ha a marhatenyésztő, a teteme legelőadó mellett, még jelentékeny hasznát is ohajtja látni szorgalmának, bármily szénabőségben is, nagymennyiségű lábászóját, szénatakaránnyal nem teletethet. Hátha még ily mostoha nyári időszak következik

be, mint e jelenlegi! Mit csinálnak akkor?... Takarmányhiány miatt kénytelenek még a tél beállta előtt potom áron vesztegetni el szarvasmarháikat; s elkedvetleníteni, képtelenné tenni saját magokat a további tenyésztésre.

Szükség tehát, hogy marhatenyésztőink, téli és kora tavaszi legelőről gondoskodjanak.

Hazánk legtapasztaltabb mezőgazdaszai egyetértenek abban, hogy téli és kora tavaszi legelőkül legalkalmasabbak a rozs és repcevetések, mik igen jó, egészséges téli legelőt nyujtanak. — Kötöttebb talajban, hol a repce díszlik, legsikeresebb a repcevetés, míg soványabb, homokföldben a rozs ajánlható, mint legsikeresebb téli s kora tavaszi zöld legelő.

Mily szükséges Debreczen város marhatenyésztő lakosainak ily téli, mint tavaszeli takarmány felőlgondoskodni: ebben kételkedni sem lehet; mert csupán a jó teletetés után van a lábas jószágnak is ohajtott ára.

De majd nagyon is eltértünk értekezésünk czéljától, attól t. i. mit tegyünk jelenben, hogy a marhatenyésztést hajdani virágzásába vissza idézzük? A felelet igen könnyű, a mód, mely által czélt érhetünk, épen nem hiányzik, csak mozoznunk, tennünk kell!

Van Debreczen városnak dél s kelet felől eső határan oly széles futóhomokterület, melynek, — anélkül, hogy jelentékeny hasznát vehettük eddig, tetemes évi adója van, legelőadó czim alatt. E futóhomokterületek munkába vétele s megtermékenyítése, amíg a városi pénztárnak szép jövedelmet szerezhetne: a marhatenyésztésre sem kismérvű befolyást gyakorolna. E homokföldek megkötése után ezeknek rozs-sal, téli s kora tavaszi legelőül való bevetése koránsem lenne háládatlan munka, mert a marhatenyésztőnek gondja, (a télitakarmányszükségnek kevésbé leendő kitéve) mindinkább oszlanék s ösztönt nyujtana a marhatenyésztés jóval nagyobb mérvben üzésére.

A „Hortobágy“ ez évi egyik számában értekezés-vén már e terméketlen futóhomokterületek mikint megkötése felől: ismétlésbe esni nem szándékunk: csupán azon igénytelen nézetünket kockáztatjuk, mikép annak, mint tervezve van, két holdankint való kihalítása s eladása által a czél nagyon el lenne tévesztve. Két hold homokföld megkötése, azaz eleven sövénynyel vagy fákkal körülültetése szörnyű háládatlan munka lenne s czélszerűen alig-alig fel-

használható, mivel sem épületet tenni rá, sem marhákat tartani rajta, a föld termékenyítésére egyáltalában nem lehetne.

Nézetünk szerint 20—30—40 holdas tagokra kellene azon homokföldeket kihalítani s bérbe több évre kiadni, azoknak fával való gondos körülültetése kötelezettsége mellett. Ily tagoknak bérbe, és koránsem eladását, azért tartanók pedig czélszerűbbnek, mivel oly tetemes földrészt csak jelentékeny kedvezmény mellett vehetnének kevésbé tehetős marhatartógazdáink, míg évenkénti jutányos haszonbér mellett mindannyian boldogulhatnának; a városnak pedig idővel fölszámíthatlan nyeresége lenne benne. Mert ama földek 10—20 évi haszonbérlet folyama alatt tökéletesen javított termékeny szántó- és legelőföldekké válnának s gyönyörű kamatokat hajtanának be, anélkül, hogy örök áron eladatuának s ezáltal a város közösen bírt, egytetemes tulajdonai, csunkulást szenvednének.

Ezen, a fentebb leírt módon kihalítandó földrészek télen s jőkor tavaszon legelőkül, tavasz beálltával pedig zab, árpa s később tengerivel bevetve használtathatnának fel.

Ily móddal aztán a marhatenyésztés jövője Debreczenben biztosítva lenne s nem kellene a marhákat az éhenelhullás veszélyétől féltetni, mint most; nem a városnak, holt birtok után — minő eddig említett homokterület vala — fizetni a legelőadót, miután azt az abból eredő haszonbér bőven pótolná; továbbá a város tetemes — s évenként növekedő adósságai könnyebben tisztázathatnának, közczélokra is inkább jutna idővel áldozat; de ami fő: az újból virágzandó marhatenyésztés alapja lenne letéve. A kísérletet meg kell tennünk, ha eredményt, sikert ohajtunk, mert „ha nem vetünk: nem is aratunk.“

Még egyszer a szeszfokozásról.

B. — A „Hortobágy“ közelébbelőtti számában egy cikk jelent meg, melyben Strélskér Manó ur, a szeszfokozásnál, A. skála használása mellett emel szót. — E foksor használása mellett, az ott felhozott okok közül azon egyetlen szól, hogy csaknem mindenhol ezt használják, s a B. foksor csupán a mi vidékünkön van szokásban; minden egyéb érv, melyet St. ur felhoz, alaptalan. Azon állítás p. o. hogy a B.

azért káros a vevőre nézve, mert ezen 37 vonal az A.-n. csak 35 vonalt teszen, a két skála különböző rendszerének nem ismerését bizonyítja. Hiszen az A. azt mutatja, hogy hány pint tiszta alkohol van 40 pint szeszben, míg a B. egyszerűen a folyadék fokmennyiségét jelöli: B. skála tehát tulajdonképp fokot, A. pedig pintet jelent. Minélfogva St. ur fenebbi állítása ép oly téves, mintha azon körülményből, hogy 1 köböl buza annyi mint $1\frac{3}{5}$ mázsa buza, és így ugyanazon buzamennyiség, mázsa számra magasabb cifrát mutat, mint köböl számra, azt következtetné, hogy tehát azon kereskedő, aki buzát mázsa szerint vásárol, károsodik. Mennyire kézzelfogható e számítás gyarlósága!

A szeszkereskedő, aki vidékünkön B. fokos szerint vásárol, nem károsodhatik, mert B. fokos szerint adja el portékáját, vagy ha oly piacra megy, ahol A.-t használnak, bizonyosan nem felejtendő ki a kettő közti különbséget, számításából.

Az eddig mondottak egyébiránt csak azon állításnak mondanak ellent, mintha a B. fokos hiányos használata káros volna; St. ur azon eszméjének, hogy az A. fokos nálunk is divatba hozassék, csak mellette szavazhatok, mert a legtöbb szeszpiaczon ezt használják, és mert jobban megközelíti a Trallesféle aráometert, mely a leghelyesebb, mivel a szesznek, terjedelemeire vonatkozó specifikus súlyát mutatja.

Minthogy épen szeszről beszélünk, eszembe jutnak azon viták és egyenetlenkedések, melyek nálunk, folyadékkal kereskedésben, többnyire mértékkülönbség miatt, gyakran előfordulnak. E bajt eddig azért nem lehetett kikerülni, mert ürmértékre — t. i. hordókra — nézve nem volt hitelesítő intézkedésünk, s a vitatkozó felek, ha tisztába akartak jönni, kénytelenek voltak az illető hordót itczéről itczére vízzel kimérni, ami egész napokat is igénybe vett. Igen czélszerű volna annál fogva, a már fennálló mérték-hitelesítő hivatalnál, ürmértékek hitelesítésére nézve is intézkedést tenni, ami sokba nem kerülhetne, és érezhető hiányon segítne. — Kereskedelmi és iparkamaránk, kereskedelmi érdekeink méltatását bizonyítná be, ez intézkedés sürgetése és előmozdítása által.

Kivonatok

Debreczen város régi jegyzőkönyveiből.

(Lásd: 1863. 24. szám.)

1638. Jun. 14. — Dombai György, Komáromi János, s többek kérvényére határozatott: a városnak azon közönséges elhagyott s mocsáros földje, mely Német, Piacz és Miklóscsák között van, házhelyekül osztassék ki. E határozat teljesítésével megbizattak nemes és vitézlő Fekete István bíró stb. Kádacs-csának neveztetett.

Jul. 29. — A tanuk vallomásából világos lévén, hogy Pintes László maga is tolvaj és orgazda, karóra méltó. — (Magyarul.) Jajj be savanyu szegénynek.

1639. — Bíró, ns. és vitézlő Juhos Ferencz. Febr. 26. — Az eddig szokásban volt Matsi bíróság jövőre eltöröltetik, s ki ez állomáson van, nem bírónak, de azon elhagyott birtok csőszszének fog neveztetni, de ott törvényt szolgáltatni vagy végrehajtani büntetés alatt megtiltatik. Azon leveleket, melyeket Nagy István senátor, e birtokról magánál lenni mondott, bíró uram kezeihez adni tartozik és köteleztetik.

Apr. 10. — Gyulafehérváron Majus 2-kán tartandó országgyűlésre Fekete István, Kerekes Mihály és Vigkedvü Mihály urak küldettek.

Oct. 24. — Bíró uram Jóna Mihálylyal és Literati Péterrel együtt az új budai Vezirhez indul, szokott módon ajándékokat viendő.

Oct. 9. — Az egri törökök az ónodi őrséget éjjel megtámadván s a várost felgyújtván, a török foglyokat, számszerint 60-at, a tömlőczből kiszabadították, sokakat az Ónodi katonákból, kik a veszélyt meg sem álmodák, magokkal vittek.

1640. — Bíró ns. és vzlő. Fekete István.

1641. — Bíró ns. és vzlő Bornemisza János.

Márt. 19. — Keresztszegi István superintendens reggeli 7 órakor meghalt. 21-kén tartatott temetésekor, Váradai lelkész Pécsváradai Péter a ház előtt, Kismarjai Pál helybeli lelkész pedig a temetőben tartottak beszédeket.

Aug. 21. — Tiszteletes Czeglédi Sebestyén uram iskola rektorául bevezettetik, szónoklatot tartván arról, mikép kell az egyházban az Isten igéjét mocskotalanul megőrizni.

1642. — Bíró ns. és vzlő. Fekete István.

Apr. 3. — Miután Isten jóvoltából már három lelkészünk van, szombaton is tartanak istentiszte-

letet. — A szentvacsora osztásnál pedig oly módot kövessenek, hogy egyik kenyeret, másik bort osszon a kommunikálóknak.

Jul. 3. — Fejedelem ő nga. a város részére kegyelmesen 3000 kőst rendelt.

Dec. 11. — (Magyar) Huzták fel a nagy harangot a Toronyba.

1643. — Bíró ns. és vzlő Bornemisza János; jegyző T. Varsányi Dániel.

Jan. 12. — Nagyságos ifjabb Rákóczy György erdélyi fejedelem lakadalmára jövők seregében van a Lengyel király, a Brandenburgi Elektorral, és Krakói Vajdával.

Jan. 28. — Bíró uram szokás szerint a szolnoki Béghez küldött társaival utnak indul. — Jó Isten vezesd és hozd vissza őket bántatlanul.

Febr. 3. — Ugyan azok visszajövén jelentik, hogy a Bég és annak Tihájája elég csendesek voltak, semmi rendkívülit nem követeltek.

Máj. 31. — Jóna Mihály, Kormány György és Dobozy István Budára küldettek; — s Junius 9-kén tértek vissza.

Sept. 9. — Tiszteletes Magyar Benedek uram iskola rektorává választatván, beszédet tartott a magyar iskolák sebeiről vagy pestiséről, s annak gyógy módjáról.

Oct. 8. — Haller Sámuel a becsületesség tisztelni való dicsőséges virága, ütközetben a Törökök kegyetlensége által megöletik, s fejétől megfosztatik.

Dec. 3. — Tiszt. tudós Sági Mihály uram Rectorra neveztetvén, a szentírásról tartott szónoklatot.

1644. — Bíró ns. és vzlő Szegedi Gáspár.

Jan. 22. — Erdélyi fejedelem ő nga. parancsolja, hogy a felsőbb részek en kiűtött háboru segítségére 100 katonaujoncz állittassék, 10 hizott ökör, 100 örü, 200 köböl árpa, 100 kövérebb lud, 200 tyuk és 10 vasas szekér küldessék.

Aug. 21. — A Köntös hidja igazittatik.

Oct. 3. — Vitézlő Ibrányi Mihály, a hajduseg generalisa a Sajó és Palkonya táján feles német-ség által megtámadtatván, seregéből 300 hajdunál többet elvesztett, maga is alig menekülhetett meg életben; két lován kívül minden vagyona elvitetett a rebellis németek által.

1645. — Bíró ns. és vzlő Gáspár György.

Jun. 19. — A mai nap Fejedelem ő nsga parancsolatjából ünnep gyanánt tartandó. — Tót András, Tekintetes és ngos Bocskay István uram jobbágya által adatott.

1646. — Bíró ns. vzlő Kerekes Mihály.

1647. — Bíró ns. vzlő Gáspár György.

Márt. 11. — Bizonyos r. catholikus Jesnita küldetett ide Erdélyi Fejedelem ő nga által, ami iskolánkba szánva, ki ami vallásunkra általtért, nemzetiségére nézve lengyel, jó diák.

Máj. 16. — A Mesterutczai csapszék egészen ujra épittetik.

1648. — Bíró ns. vzlő Kerekes Mihály.

Márt. 2. — Bíró uram átvallja egy részét azon város házikertjének, mely elhagyottnak tartatik, s a Barátok közti utcára esik, Szabó István uramnak 160 forintért.

A vásári szabadság száma és rendje: 1. Szent Antal napra januárban. — 2. Hushagyó keddre februárban. — 3. Sz. György napra aprilban. — 4. Sz. László király napra juniusban. — 5. A boldogságos szüz mennybemenetele napjára angusztusban. — 6. Sz. Dénes napra octóberben. — 7. Sz. András napra novemberben — határozatatik.

Apr. 15. — Vitézlő Duskás Ferencz Bogátról Szabolchmegyéből, nejével Kovácsi Borbálával előtünk megjelenvén, az ő kőházát, mely Piacutczában a keleti oldalon délről özv. Csorodai Jánosné, északról Győri István polgártársunk házai szomszédságában fekszik, minden hozzátartozókkal, s a földön épített contignatióival együtt átvallja ns és vzlő Tolnay Istvánnak, 1800 forintban, ezen összegre adatván még 12 rőf Rássa korona posztó, mely két hosszú dolmányra és női öltönyre alkalmas; ingvállnak másfél rőf damasz vagy kamuka, az aljára pedig, és hajtásokra 18 rőf aranyrojt.

Aug. 26. — Vitézlő Bethlen Ferencz uram, ő fenségének udvarmestere, megtisztelvén mai napon városunkat, ebéd alkalmával Bíró uramnak és Gáspár Györgynek némely dolgokról ily históriákat beszélt:

(Magyarul.) Hogy a Török Császárt a Velen-czések hallatlan Triumphussal megverték, minden hadát dissipálták, magát a Császárt pedig a Törökök megfogták, elvesztették, egy jeles Fő Vezirjével edgyütt, és hét esztendő Fiját collocálták. — A Tatárok nagy gazdagsággal, prédával rakodva mentek vissza Lengyel Országból, Tiz ezer szin népet vágván le, és hogy a Föld népe is insurgált volna Lengyel Országba. — Prágát a Svecusok felette caute éjjel megvették. —

Erdélyben a Szászok között temérdek Sáskát mondanak hogy van.

Aug. 29. — (Magyarul.) Körös, Maros között sok sáska hallatik, Buda felé tart fel.

Nagyságos fejedelem Rákóczy György uram 11 októb. meghalt.

1649. — Bíró ns. és vzlő Gáspár György.

Jan. 14. — Erdélyi fejedelem ő nga parancsolja, hogy 1000 frtot, mint nevezik szent Márton adóját, a katonaság számára, angariánkint, vitézlő Inczédi Mihály kezeihez kell szolgáltatni.

Febr. 15. — Az ujonnan épüendő győri templomra, a Tanács 25 frtot adott kegyajándokul.

Apr. 3. — (Magyarul.) De Graeco Valachis conclusum est: Ennek utánna senki Városunk lakosi közül, 50 frt büntetés alatt a Görögöknek szállást adni ne merészellyen.

Oct. 7. — Bátsmegyeri Jakabné ellen ítéltett. Eléggé világos ennek gonoszága, és bujaságban; azért tetszett a törvénynek, hogy mindenek előtt lófarkra kötvé, a piaczon körülhurcoltassék, hol a vesztőhelyen mások példájára feje vétessek.

1650. — Bíró ns. és vzlő Kerekes Mihály.

Adomák.

1. Néhai esperes S. J. előtt nagyon dicsérte a derecskei tanító a k. i. lelkész, hogy az ilyen meg olyan tudományos, böles ember. — „Hogy tudja, tanító ur? — kérde S. J. — „Hogye tudnám, mikor maga mondta!”

2. A mama panaszkodott, hogy kis fia elvágta a lábát. — „A csizmáját is?” — kérde egy öreg bejáratos asszony. — Azt is. — „A nadrágát is?” — Azt is. — „Hát édes lelkem a lábaválóját?” — Azt nem. — „Oh! oh! milyen is ez az isteni gondviselés!”

3. Utazott a püspök fényes fogatán; egy falu alatt megtetszett neki egy pástorgyermek, ki sertéseket őrizett, s meglehetős rongyos volt. — Megállítá kocsiját s kérde a gyermektől, mi vagy te? — Disznópásztor, felelé a gyermek. Lásd én is pástyor vagyok, s még sem vagyok ilyen rongyos, mint te, jegyző meg a főpásztor. — Hm! bizonyosan a több disznalehet kegyelmednek, monda egyszerűen a fiu.

4. Olvassa az idegen ajku tiszt a bakák neveit: Peterzyl, Jozeph Moszologó, Johan Farkóni; hitták pedig az alföldi fiukat Szél Péter, Mosolygó József és Várkonyi Jánosnak. Ugyan ezen tiszt Nagy nevű társának megakarván mutatni, hogy már tud magyarul, így szólt: Hogi vági Nági? — azt akará kérdezni: hogy vagy Nagy?

5. Kemény tél lett hirtelenében; a kis fiu szokása szerint a kutványhoz ment reggel játszadozni, s mivel nem ismeré még a jeget, nagy ijedve szalad be apjához, s mondá: édes apám! nincs a víznek leve!

6. Először látott a falusi urfi gőzöst, elkísérve barátját a legközelebbi állomásig, ki Pestre szándékozott; — „Ier velem Pestre pajtás,” kérte barátja, „Dejszen én csak rá nem ülök,” mondá ez; — „Miért?” — „Csak; — nekem bizony ne füttyöljön, — füttyöljön a kutyájának, adta németje.”

7. Hogy hívják kendet? — Vig Istvánnak szolgálatjára! — Csakugyan annak? — Az vagyok uram, még az apámat is annak hívták. — Ha csakugyan az kend, hát, fizesse ki ezt a kis fogyasztási adó restantiát. — Jaj Istenem! jaj Istenem, még a nevemet is megfínánczolják!

Közélet.

= A debreczeni lovaregylet választmányának, julius 1-ső napján, d. u. 4 órakor, a szokott helyen tartandó ülésére, a t. cz. választmányi tagok ezennel meghivatnak.

= Kereskedelmi és iparkamaránk közelebbi ülésében, több folyamodott közül Simonffy Imre ur választatott titkárrá. Minden helybeli tudja, mily szerencsésnek nevezhető e választás, különösen amennyiben alig van körünkben egyén, aki az itteni kereskedelmi és iparviszonyokat annyira értené, mint ő. Azokra nézve, akik nem ismerik, megjegyezzük, hogy S. I. ur 1861-ben városi alkotmányos tanácsnokká választatott, s a viszonyok változta óta, ügyvédkedéssel és egyleti ügyek vezetésével foglalkozott.

Sajnálattunkat fejezzük ki ez alkalommal azon körülmény felett, hogy — mint a kistemplomnál, — ismét történt kellemetlenség e titkárságra nyitott pályázatnál, amit annál inkább sajnálunk, mert a mystificált R. Sz. Debreczenben népszerű, s általunk is kedvelt egyéniség. — Jó lesz a pestieknek a közelebbi két példából megtanulni, hogy Debreczenben nem szokott sikere lelni, az ügymenet zavarására számított agitációnak.

= Ohajtánók ugyan, hogy Debreczent, mint általában nevezetes selyemtenyésző várost mutathatnánk fel a világ előtt, de miután ezt, fájdalom! még most nem tehetjük, legalább tudatjuk, hogy a városunkhoz tartozó szikgáti cserépvető, Boschetti András ur vezetése alatt, nagyszzerű selyemtenyészdév alakult át. B. A. ur, udinei születésű honfiával, évenkint szép eredményeket mutat fel e vállalatból, s az általok tenyészett gubók száma, évenkint egyremásra 10 mázsára tehető. — Az Olaszországot kétségbeejtő selyembetegség ez intézetig nem hatolt el. — Bárcsak buzdítólag hatna e közel jó példa, városunk lakossá-

gára, s mielőbb átalánossá válnék közöttünk a nagy
jövendelmű selymentenyésztés!

— Mára van kitűzve az „emlékkert“ javára, a
főisk. ének- és zenekar és önképződe által rendezett
hangverseny ideje, melynek műsorozata következő-
kép állítottatott össze:

1. B. Eötvös „Buesu“-ja. Előadja az énekhar. — 2.
Nytány a „Portici néma“-ból. Előadja a zenekar. — 3. „Az élő-
szobor.“ Szavalja Illy és Lajos. — 4. „A bubánat“ népdal.
Előadja az énekhar. — 5. „A primás magyarja.“ Tilinkón, zene-
kisérettel előadja Kovács Sándor. — 6. Nedélyes felolva-
sás, Bihari Péter től. — 7. „Bihari halála“ Csermáktól
és „Egyesüljünk“ Ujfalusi Józseftől. Előadja a zenekar.
— 8. Kardal „Tihanyi ostroma“-ból. Thern Károlytól. —
9. „Pázmán lovag.“ Aranytól Szavalja Zsuti János. —
10. Magyar dalok. Irtá Bihari Péter, zenéjét szerző Ujfa-
lusi József. Előadja az énekhar. — 11. Induló. Előadja a
zenekar.

Helyiség: a fűvészkert. Belépti díj: számozott
helyre 60 kr. állóhelyre 40 kr. Kezdeté d. u. 4 óra-
kor. — A lapunk mult számában közölt tárgyak, e
hangverseny végeztével árvereltetnek el. — Az elő-
adás, ha rossz idő által gátoltatnék, a következő va-
sárnapra marad.

— A konyármelletti Tihanyi sóstófürdő, daczára
a nagy pénzhiánynak, ez idén sincs látogatás nélkül.
Betegek és egészségesek jönnek mennék benne, üdü-
lést szerezvén a bádgyadt testnek és szórakozást a
bádgyadt léleknek. Amit keresnek, meg is találják,
egyegy vidám társaságban és a gyógyerővel megál-
dott vízben. A vízre nézve ismételjük, hogy nincs ok
az ennek hiánya feletti mendemondára. Igaz, hogy a
véghetetlen szárazság, az itteni két tó göröngyein is
mutogatja sárga arcját, de a fordobérlőség eléggé
segít e bajon, nagy költség és fáradsággal. — A
fürdőszobák előtti sétatér és az épületeket környező
kert és fasorok azonban, nemcsak a vendégeknek
kellemes árnyat nyújtanak, de magok sem szenved-
tek az idő viszontagsága miatt. — Bérlő Tornay Fe-
rencz ur, valóban minden tekintetben szem előtt tartja
a vendégek érdekeit, s hogy állításainkat nem levegő-
ből szedjük, eléggé bizonyíthatja azon körülmény,
hogy izletes tabe d' hôte-t (öt tál étel, kétféle tész-
tával) 60 kr. és egy fürdőt mindenestül 50 kr. cse-
kely díjért ad. Az intézetben cukrászat is van. —
Szóval lelkiismeretesen ajánlhatjuk, mindenkinek aki
teheti, ez intézet látogatását.

— Közbeszéd tárgya nálunk azon itteni csizma-
dia esete, aki közelebb ugyancsak „csizmadiát fogott.“
E jó embernek kétezer forintot azon megbizással
adott át egy helybeli kereskedő, hogy Kolozsvárott
tengerit vásároljon, időközben azonban távsürgőnyt
küldött hozzá, hogy ne vásároljon, hanem hozza haza
a pénzt. Hazajövet a szekeres egyszer csak azon veszi
észre, hogy eltűnt a mi csizmadiánk, s a cseréről
nélküle kellett haza jönnie. — Itthon azt adta elő az
elfogyott maiszter, hogy szekerese a cserén fejszjé-
hez nyulván, ő megijedt, hogy megölni akarják s „el-
dobván“ a pénzt magától, gyalog szökött haza nagy
bámulására itteni jómódu szekeresének, ki hasztalan
kereste az erdőben. Az ügy tárgyalás alatt van.

— Balázs Kálmán debreczeni zenekara f. hó
20-kán volt Szentpétervárra érkezendő, hol a váro-
son kívül fekvő, egy igen látogatott helyiségben ne-
hány hónapot töltend. Odaérkeztek azért késelt
ennyire, mert utközben Oderberg és Boroszlóban
nehány jövendelmű előadást rendeztek. — A társu-
lat vezére előre utazott, s Pétervárott először is azon
meglepetésben részesült, hogy egy orosz báró, ki egy
araszsal magasb, mint a legmagasb debreczeni férfi,
magyar nyelven szólította meg, s estélyre hívta, hol
együtt mulatott a Buljovszky nővérekkel, kik
ott tánczosnók. — Tudósítónk elragadtatással beszél
a város és a Nawa folyó nagyszerűségéről, a bérko-
csik számát 30,000-re teszi s azt írja, hogy levelének
keltekor éjjelután 1 1/2 óra s mégis gyertya nélkül
ir, mert ott — mint mondja — nyáron soha nincs
sötétség, az egész éj világos a nap viszsugarától. —
Találkozott egy Vilányi nevű magyarral, ki forra-
dalom óta Törökországot, Amériát, Londont, Párist,
az Oláhságot, a Cserkeszföldet, Arábiát s isten tudja
még mit, bejárta, s 13 nyelvet beszél.

— A magyar Földhitelintézet f. évi július első
napjától kezdve elfogad kölcsönügyi folyamodványo-
kat. — A kérvények az „Elnökséghez“ Pestre, bér-
mentesen küldendők. — Kérvények és csatolmányok
mintái kaphatók az Értesítőhivatalnál Pesten, s a
vidéki bizottmányoknál. Ugyane helyeken s a könyv-
árusoknál kapható az „Értesítvény“ is, mely magá-
ban foglalja mindazt, amit azoknak, kik ez intézettel
bármilyen viszonyba lépni kívánnak, tudni kell. — Az
Igazgatóhivatal nyitva áll naponkint d. e. 9—12
óraig.

— A „Magyar kertész“ s utána a „Gazdasági
lapok“ egy cikksorozatban nagy elismeréssel szólnak
Debreczen kertészetéről.

— A nagy takarmány- és élelemszükség tanul-

mányozására kiküldött biztos Abonyi ő nga. e héten
városunkban volt.

— A czeglédutcai leányiskolát, melyről nemrég
oly szomorú igaz dolgokat irtunk, átalakítják. Jövő
héten már bele szándékoznak az építkezésbe kezdeni.

— Debreczen város faburkolata, összesen egy
mértföldnyi hosszúságra terjed.

— A mult hét végén irtózatossá jég esett körü-
löttünk, mely az eddig szedhetett hiteles tudósítások
szerint, városunk körül nagy félkörben vonult el. A
vészthozó fergeteget két részre osztják, melyek egyike
a Hegyköz és Békésmegye közt, másika pedig a cse-
gei Tisza és Szabolcs közt roppant kiterjedésben dult.
Balkányvidékiek bizonyították a keddi hetivásáron,
hogy a jégcsapásokat, melyek sokáig látható kék fol-
tokat vertek a testen, lehetlen volt ernyő nélkül ki-
állani. Az Érmelléken, — hol a szőlő egyrészt tönkre
verte, — oly nagy szemek estek, hogy azokból négy
darab egy fontot nyomott, Sánta István polgártársunk
pedig, kit N. Kereki határán ért utól a jég, azt állítja,
hogy öt szemnél több nem fért egy férfi egyik mar-
kába. — Fogalmat nyújt a csapás nagyszerűségéről
azon körülmény, hogy az első magyar ált. biztosító
társaság itteni főügynökségénél, keddig 43,000 frtnyi
kár volt bejelentve. — Debreczen határát — a ha-
tárhoz képest — kis mértékben verte el a jég, mely
ujabb hírek szerint, több helyen embereket és bar-
mokat is vert agyon.

— A budai müegyetem javára, a debreczeni
kereskedelmi és iparkamara ivén, következő aláírás-
ok történtek.

Kereskedők testülete 50 frt. Czukorgyár 5 frt. „István“
gőzmalom 100 frt. Magyarszabóczéh 3 frt. Jóna Dániel lakatos
1 frt. Kánya Ferencz lakatos 1 frt. Asztalosczéh 3 frt. Ácszéh
4 frt. Kalaposczéh 2 frt. Szücszéh 2 frt. Szigyártóczéh 4 frt.
Gubászéh 2 frt. Henteszéh 1 frt. Kovácszéh 100 frt alapít-
vány. Timáreczéh 5 frt. Kőmiveszéh 10 frt. Almási Ignácz üve-
ges 30 kr. Bakó Zsigmond üv. 20 kr. Pájer József üv. 20 kr.
Blattner Alajos üv. 20 kr. Glósz József üv. 20 kr. Müller Bálint
bádogos 50 kr. Károly Antal bád. 30 kr. Debreczeni Gábor bád.
40 kr. Tóth Sándor bád. 50 kr. Müller János bád. 30 kr. —
Összesen 198 frt 10 kr és egy 100 frtos kötelezvény.

Ez összeg az eredeti aláírási ivalékkal együtt, a
kereskedelmi és iparkamara 1863. jun. 24-ről ^{319/155} sz.
a. kelt átírata mellett, a magyar kir. müegyetemi
segélyegylet választmányi Elnökségéhez Budára el-
küldetett.

— Tegnapelőtt valóságos embervásár volt a
nagytemplom körül, hol több felvidéki tót három kis
kézi, gyermekekkel megrakott szekeret állított fel.
Szemtanui valánk, amint egyet 1 oftért kértek a szü-
lőktől, kik könyezve alkudoztak szívök magzatára.
Szomorú képét nyújtja az ily jelenet, a küszöbön álló
inségnek, s bár szívünk fáj a sükség láttára, azt vél-
jük, hogy az előljárásának kötelessége, az ily em-
bertelenséget minden áron megakadályozni.

— Nádudvarról szomorú dolgokról tudósítat-
tunk. A termények egyrésze reményt nyújt ugyan,
de legelő és kaszáló hallatlan rossz lábon állnak. A
nagyobb birtokosok örülnek, hogy még idejében fe-
lébe adhatták marháikat. A köznép annyira jutott,
hogy az ottani jegyzői hivatal, ujévtől kezdve a mult
vasárnapig 1400 db. járlatot állított ki, melyek kö-
zül többen 10—20 db. eladó marha is volt bejegyez-
ve. Egy pár jármos tinót 30 frtért is adtak, két jó
tehenet két bornyuval pedig 40 frtért. Azt lehet
mondani, hogy Nádudvar marhatenyésztése semmivé
lett. Ugyanott kísérletet akarnak teni, a terménynek
kaszálás vagy sarlózás helyett nyövetésével, hogy azt
a kis szalmát és gyökeret is megnyerjék, amit kasza
és sarló ott hagyta.

— H. böszörményi r. levelezőnk így ir junius
21-ről: Ma d. u. 3 órakor, nyugotról, kénkő szinnel
zavart terhes felleget nyomult városunk felé, mely
felhőszakadásban özönlött utcáinkra. Nehány perczig
kemény szél is dühöngött, mely egy, emberláb vas-
tagságu ákácot, gyökerestül kicsavart. Galambto-
jásnyi jég is hullott, mely több ablakot bevert, s a
szigeti, k. pródi, s gátmegetti vetések nagy részét
semmivétette. E földeken kevés volt biztosítva. F. hó
21. virradóra itteni kereskedő Lédig Sámuel bolt-
jából körülbelül 1000 f. készpénzt, 2000 f. ért. vál-
tót, s 300 f. értékű kelméket elrabortak. A tette-
sek — két kövítész az itt állomásozó verteszezredből,
a zsákmány nagyobb részével együtt kézrekerültek.

— Tokaji levelezőnk szerint, e hó 22-dikén oly
zápor volt Tokajon, hogy a hegyekről 20 — 40 má-
zsás köveket mosott le.

— Az is furcsa, hogy még ma is akadnak olya-
nok, kik elkerülhetlennek tartják az üdvösségre, hogy
gyermeküket „németszóra“ küldjék, de még furcsább,
hogy Bihar megyébe, t. i. Rézbányára is külden-
nek németszózokat, hol telivér németek művelik a
magyar bányákat.

— Nánássy Eszter mély fájdalommal tudatja, maga
és gyermekei: Ida és Gyula nevében is, szeretett férje Mol-
l Gusztávnak, élete 49-dik évében, f. hó 22-kén történt gyá-

szos kimultát. A boldogultnak, — ki tehetséges és szorgalmas
birtokosa és vezetője volt az itteni könyomdának, — hült te-
temei f. hó 24-kén tétettek, a czeglédutcai sirkertben, örök
nyugalomra. — Béke velök!

Kiadó: a debreczeni Szinügylet.

Szerkesztő: Illésy György.

Egyenkint elősorolása

a debreczeni ref. egyház kistemploma és tornya újból-
építésére 1863. május utolsó napjáig tett ajánlatok s
adományoknak. (A * gal jelölt összegek befizettettek,
a többi csak megajánlatott.)

(Lásd: 1863. 25. szám.)

Hatvan utszá 2-dik Tized.

Komlóssy Imre 100 frt. * — Komlóssy Imréné 5 frt. *
— Komlóssy Karolina 10 frt * 50 frt. — Komlóssy Lajos 10
frt * 40 frt. — Komlóssy Dezső bölcész 1 frt. * — Komlóssy
Arthur 15 éves 1 frt. * — Komlóssy Miklós 8 éves 1 frt. * —
Juhász Zsuzsanna szolgáló 50 kr. * — Kapros Lajos 2 frt. *
— Beke Mihály 10 frt. * — Kádár János 10 frt. — Vásárhelyi
Sámuel 10 frt * 10 frt. — Vásárhelyi Sándor 3 frt. — Tóth
József 40 kr. — Románésik Péter 30 kr. * — Özv. Kovács
Lászlóné 40 kr. * — Szabados Ferencz 40 kr. — Id. Kádár
Ferencz 5 frt. — Özv. Balla Istvánné 5 frt. — Balla Mihály
10 frt * 10 frt. — Id. Pávay József 10 frt. * — Özv. Szabó
Demeterné 2 frt. * — Balla József 5 frt * 5 frt. — Nagy Ist-
ván 10 frt. * — Károly Antal 10 frt. * — Koszorus Gábor
15 frt. * — Barta Istvánné 1 frt. * — Karasszony János 1 frt. *
— Özv. Zakar János 1 frt. * — Arany Sándor 3 frt. * — Özv.
Varga Lajosné 1 frt. * — Vozári Lajos 1 frt. * — Kovács Já-
nos 2 frt 40 kr. * — Kádár István 10 frt. — Harangi János
1 frt. * — Özv. Albert Istvánné 2 frt. * — Gál István 1 frt. *
— Jablonkay Gábor 10 frt. * — Jóna Dániel 1 frt. * — Da-
nyovszky Ferencz 60 kr. * — Özv. Hubay Lajosné 1 frt. * —
Szabó István 5 frt * 10 frt. — Bényey Mihályné 1 frt. * —
Kálmánchelyi Gábor 50 frt. * — Fényes Menyhért 50 frt * —
Kiss Gábor 50 kr. — Vass Péter 20 kr. * — Özv. Batsó Bá-
lintné 10 frt. — Konez Elekné 10 frt. — Özv. Valis Antalné
210 o. é. frtos activ kötelezvényt ajánlott. — Demeter Sándor
50 kr. * — Szép Sándor 30 frt. — Id. Nagy Sándor 50 frt.
— Feryni Ignác 1 frt. * — Dohányosi József activ kötelez-
vények, s contóbeli adósságok átengedésével ajánlott 203 frt
70 krt. — Mészáros József 4 frt * 11 frt. — Mészáros Kálmán
10 éves 20 kr. * — Varga Julis eseléd 40 kr. * — Tamássy
Sándorné 10 frt. — Tamássy Sándor 10 frt. — Tamássy Ká-
roly 10 frt. — Török József 10 frt * 50 frt. — Révész Bálint
10 frt * 40 frt. — Özv. Simonffy Ferenczné 2 frt. — Pesti
János 2 frt * 4 frt. — Szabó István 8 frt. — Borsi András
2 frt. * — Czapó Lajos 3 frt * 9 frt. — László Sándor 15 frt.
— Kerekes József 12 frt. — Huszár Sándor 10 frt. — Zöld
Mihály 2 frt * 4 frt. — Kovács Ferencz 60 kr. * — Pongor
István 20 kr. * — Özv. Faragó Bálintné 2000 db. téglá szállít-
ás. — Szetsey Lászlóné 40 kr. * — Polgári Dániel 1 frt. * —
Bánóczy Antalné 20 kr. * — Somogyi Károly 5 frt * — 5000
t. szállítás. — Kun Péter 1 frt. * — Korcsáros József 1 frt.
— Özv. Gyarmati Jánosné 5 frt. * — Gyarmati István 2 frt *
4 frt. — Gulyás Mihályné 1 frt. * — Sáska Jánosné 5 frt. —
Sarkadi Ferencz 1 frt * 4 frt. — Csente András 3 frt. * —
Korom Bénéámin 1 frt. * — Nagy Gábor 1 frt. * — Csikos
Ferencz 5 frt * 5 frt. — Lada Mihályné 1 frt. — László Mi-
hály 1 frt. * — Varga Mihály 1 frt. — Molnár Ferencz 1 frt.
— Boda György 40 kr * 1 frt. — Oláh István 1 frt * 2 frt.
Boda Pál 2 frt * 4 frt. — Nagy István 1 frt. — Kádár Bálint
2 frt * 4 frt. — Osváth Ferencz 1 frt. — Vetéssy György 40
kr. * — Nagy József 2 frt * 2 frt. — Bencze János 1 frt. —
Kovács János 6 frt. — Özv. Kovács Istvánné 1 frt * 2 frt. —
Nagy András 6 frt 1000 t. szál. — Csapó István 1 frt. — László
János 2 frt. — Kiss József 12 frt. — Tartsay Mihály 2 frt *
4 frt. — Doby Mihály 12 frt. — Pósalaky József 2 frt * 4 frt.
— Özv. Bodnár Györgyné 2 frt * 4 frt. — Csoma Sándor 1
frt * 2 frt. — Nagy János 1 frt * 1 frt. — Erdey József 6 frt.
— Medgyessy János 2 frt. — Tóth Mihály 2000 t. szál. —
Kohn Mór 3 frt. *

Nyilatkozat.

A Magyar Sajtó junius 8-diki számának ujdonsági rova-
tában fölemlített: hogy Reviczky Széver ur a debreczeni
kereskedelmi és iparkamara részéről magánuton felszólítást
vett, nem lenne-e hajlandó a titkári állomásra pályázni, — mi-
után a kamara tagjainak nagyobb része őt igen ohajtáná meg-
nyerni.

Anélkül, hogy Reviczky Széver ur általunk is nagyra be-
csült személyét legtávolabbról is sérteni akarnánk, az igazság
érdekében, s a fentebbi közlés folytán fölmerült félreértés el-
oszlátása tekintetéből, nehogy a kamarai tagok nagyrészének
a pályázati ügy körüli eljárása kétes világításban tünjék föl-
kénytelenek vagyunk kijelenteni, miszerint a szóban forgó fel-
hívás, — mely ellen különben mint egyes egyén magán eljárása
ellen egyáltalában semmi kifogásunk nincs — csupán kamaránk
egy tagjától, s nem valamely értekezleti közös megállapodás-
ból eredt.

Debreczen. 1863. Junius 25.

A kereskedelmi és iparkamara többségr.

Figyelmeztetés.

A nagyrebecsült közönségnek ujjalag figyelmébe hozom,
miszerint az eddig is már jóhírben levő, idei fris töltésű, valódi
szolyvai ásvány **SAVANYUVIZNEK fő-
raktára** alólírnál létezik. E Savanyuvizből 40 db. ötneg-
yed itezés palaczk ládája Debreczenben 6 frt-30 kr. o. é.

Fábry Ferencz
fűszerkereskedő a „fekete kutya“-nál.

*

